

Grane psihologije

Teorijske i primijenjene

Gdje psiholozi rade?

Teorijske i primijenjene grane

- **Teorijske** grane istražuju zakonitosti ponašanja i doživljavanja ljudi (*u psihologijskim laboratorijima, na sveučilištima ili institutima*)
- **Primijenjene** grane primjenjuju zakonitosti koje su pronašli teorijski usmjereni psiholozi u različitim područjima (*školstvu, zdravstvu, radnim organizacijama*)...

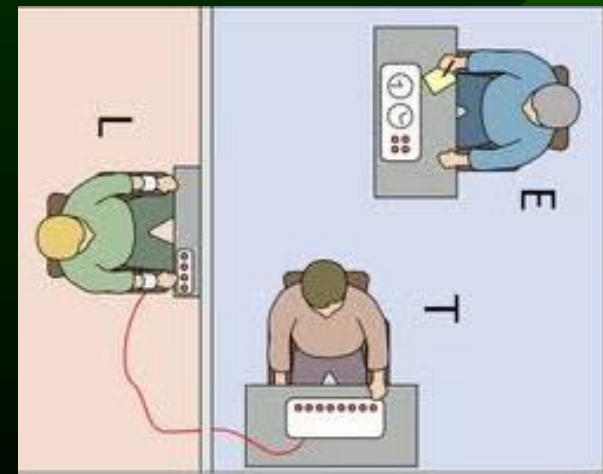
Teorijska grana psihologije	Predmet istraživanja (Što proučava?)	Primjer problema kojim se bavi	Srodne znanosti – sličnosti i razlike

1. Teorijske grane

**imaju zadaću opisati i objasniti
psihičke procese i ponašanje**

- **Opća/eksperimentalna psihologija**

- Proučava glavne psihičke procese: percepciju, mišljenje, učenje, pamćenje, emocije, motivaciju...
- Eksperiment joj je glavna metoda
- Bavi se usavršavanjem metoda i postupaka u istraživanjima

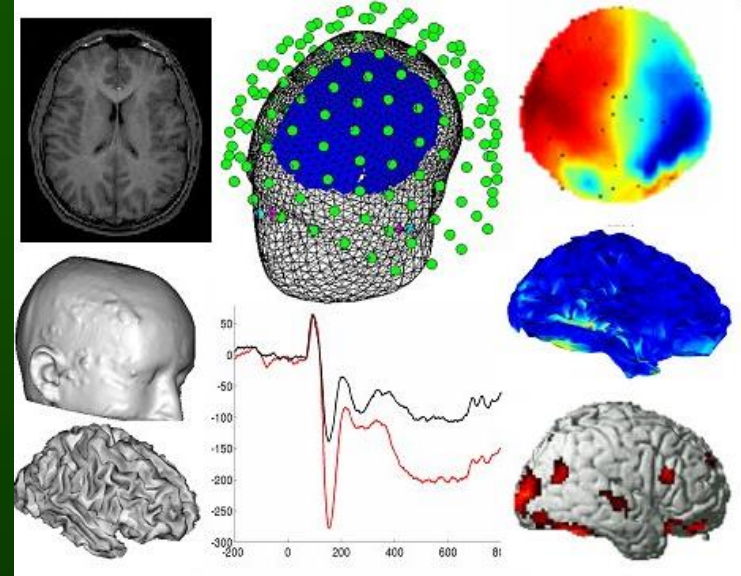
1. Teorijske grane

• Biološka/fiziološka psihologija

- Ljudski psihički život je organski utemeljen- ovisi o procesima živčanog sustava, te žlijezdama s unutarnjim izlučivanjem
- Biološka psihologija istražuje te organske osnove ponašanja i doživljavanja
- srodna medicini – anatomija i fiziologija

Primjeri problema:

- Kako hormoni utječu na ponašanje?
- Koji dijelovi mozga su zaduženi za koje funkcije?
- Kako psihoaktivne tvari utječu na ponašanje?

1. Teorijske grane

- **Komparativna psihologija (zoopsihologija)**

- Kreće od pretpostavke da su ljudi i životinje u određenom smislu slični pa se mogli uspoređivati
- Zasluga Charlesa Darwina, teoretičara evolucije prema kojoj su sva bića na Zemlji nastala tijekom duge evolucije kroz prilagođavanje okolini i prirodni odabir
- Prema Darwinu, razlika je kvantitativna, a ne kvalitativna
 - i ljudi i životinje imaju psihičke procese, samo što su ljudski razvijeniji, složeniji
- Djelomično rješava etički problem istraživanja na ljudima

1. Teorijske grane

• **Socijalna psihologija**

- Proučava psihičke procese i ponašanje pojedinca u društvenom okruženju – utjecaj grupe na pojedinca, predrasude, stavove, altruističko i agresivno ponašanje. .
- **sociologija** se bavi društvom i različitim grupama kao cjelinama, a psihologija je usmjerena na pojedinca u grupi

Primjeri problema :

- Što uzrokuje agresivno ponašanje?
- Zbog čega se javljaju predrasude?
- Jesu li ljudi skloni biti poslušni autoritetu?

1. Teorijske grane

- **Razvojna psihologija**

- Proučava ljudski razvoj od začeća do smrti
- Zanimaju je karakteristike svakog razdoblja, tj. promjene u različitim životnim razdobljima – u kognitivnom, emocionalnom i socijalnom području

Primjeri problema:

- Kakve su intelektualne sposobnosti djece različitih dobi?
- Zašto su djeca privržena majkama?

1. Teorijske grane

- **Psihometrija**

- Bavi se mjerenjem u psihologiji, te konstrukcijom mjernih instrumenata – psihologijskih testova, skala i upitnika, te vrednovanjem (bodovanjem) istih
- Pomaže svim drugim granama u istraživanjima

Npr:

- Testovi ličnosti, inteligencije
- Upitnici samopoštovanja, depresivnosti, anksioznosti...

1. Teorijske grane

- **Diferencijalna psihologija**

- Proučava individualne razlike među ljudima – u sposobnostima (npr. inteligenciji), osobinama ličnosti i sl.
- Proučava porijeklo individualnih razlika (utjecaj genetskih i okolinskih činitelja)

2. Primijenjene grane

- **Psihologija rada / organizacijska psihologija**
 - Proučava psihičke činitelje koji utječu na rad, kao što su: **motivacija, sposobnosti, osobine...**
 - kao i određene pojave: **stres na radnom mjestu, mobbing** (zlostavljanje na radnom mjestu), **organizacijsku klimu...**
 - Bavi se i **profesionalnom orijentacijom i profesionalnom selekcijom**
 - Cilj joj je povećanje radne uspješnosti i učinkovitosti ljudi, te očuvanje psihofizičkog zdravlja na poslu

2. Primijenjene grane

- **Školska (edukacijska) psihologija**

- Bavi se procesom učenja i činiteljima koji na njega utječu (poboljšavaju ga ili ga ometaju)
- Pronalazi najučinkovitije metode poučavanja; bavi se razrednom klimom, disciplinom, profesionalnim orijentacijom učenika...
- Školski psiholozi pomažu učenicima koji imaju problema s učenjem ili nekim drugim situacijama – nasiljem među učenicima (bullying), strahovima od ispitivanja, osobnim problemima...

2. Primijenjene grane

• Klinička psihologija

- Bavi se problemima pojedinca – proučava emocionalne probleme, probleme prilagodbe, poremećaje u ponašanju, partnerske odnose, psihičke poremećaje, ovisnosti – njihov nastanak i načine liječenja
- Klinički psiholog obavlja poslove **dijagnosticiranja** (utvrđivanja poremećaja), te **psihoterapije** i **savjetovanja** u klinikama za mentalno zdravlje, savjetovalištima, ili privatnoj praksi
- Tko je klinički psiholog a tko psihijatar?
 - Psihijatar je liječnik i prepisuje lijekove
 - Oba rade psihoterapijski

2. Primijenjene grane

- **Zdravstvena psihologija**

- Cilj joj je očuvanje i unapređenje psihičkog zdravlja ljudi, te prevencija bolesti
- Bavi se utjecajem psihičkih faktora na nastanak **tjelesnih oboljenja**, nošenjem s kroničnom bolesti, pripremom za medicinske zahvate i operacije, podnošenjem **boli**
- Zdravstveni psiholozi rade u bolnicama

2. Primijenjene grane

- **Vojna psihologija**

- Proučava psihološke činitelje vezane uz život u vojsci
- Bavi se profesionalnom selekcijom vojnika (izbor za zvanje vojnika i za određene rodove vojske) obzirom na sposobnosti i osobine, zatim prilagodbom na život u vojsci, te motivacijom vojnika i sl...

2. Primijenjene grane

- **Sportska psihologija**
 - Unapređenje psihičke forme sportaša-
motivacije, ustrajnosti, psihičkog stanja ...

2. Primijenjene grane

- **Forenzička psihologija**

- Bavi se psihološkim problemima u istražnom postupku, pravosuđu i kažnjavanju
- Posebno psihološkim aspektima svjedočenja (vjerodostojnost); psihološkim profilom počinitelja; motivacijom počinjenja djela, karakteristikama žrtve, učinkom kazne na promjene u ponašanju...

2. Primijenjene grane

- **Psihologija marketinga**

- Bavi se tržištem, psihologijom potrošača, promjenom stavova, oglašavanjem, utjecajem reklama na prodavanost proizvoda/usluga

Vježba

Za svaki od navedenih problema odredi **koja se grana psihologije** njime bavi!

1. uzroci nesreća na radnom mjestu
2. utjecaj motivacije na savladavanje gradiva
3. osobitosti mišljenja kod depresivnih pacijenata
4. karakteristike dječjeg crteža u različitoj razvojnoj dobi
5. utjecaj emocionalne zasićenosti riječi na njihovo upamćivanje
6. utjecaj stila vodstva na povezanost članova grupe
7. konstrukcija testova ličnosti

Za svaki od navedenih problema odredi koja se grana psihologije njime bavi! (2)

- A. povezanost kvalitete zdravstvene skrbi i zadovoljstva životom kod starih osoba
- B. povezanost osobina ličnosti i stila roditeljstva
- C. utjecaj povjerenja u medicinsko osoblje na ozdravljenje pacijenata
- D. karakteristike vršnjaka nasilnika
- E. utjecaj veličine grupe promatrača na pomaganje unesrećenom
- F. područje mozga zaduženo za izražavanje emocija

Koja se grana bavi sljedećim problemima?

(vježba za DZ – riješiti u bilježnicu)

1. Spolne razlike u podnošenju boli
2. Utjecaj stila rukovoditelja na produktivnost radnika
3. Utjecaj veličine grupe na osjećaj pripadnosti članova
4. Utjecaj izloženosti kroničnom stresu na rad imunološkog sustava
5. Utjecaj vrste igre na razvoj inteligencije
6. Utjecaj osobina ličnosti psihoterapeuta na efikasnost tretmana
7. Povezanost dana u tjednu i motivacije ta rad
8. Valjanost testa inteligencije
9. Povezanost visine plaće i vremena provedenog na bolovanju
10. Utjecaj izloženosti agresivnim televizijskim sadržajima na ponašanje djece

Nakon ove nastavne teme očekuje se da možete:

- nabrojati grane psihologije
- opisati predmet istraživanja/područje primjene pojedine grane psihologije
- usporediti psihologiju s drugim srodnim društvenim i prirodnim znanostima (navesti sličnosti, razlike)

Zatim, da ste:

- napravili vlastite bilješke ili ispunili tablicu
- riješili zadatak (vježbu za DZ) **u bilježnicu!**